

Sisäministeriö

Sisäisen turvallisuuden sihteeristön päällikkö Tarja Mankkinen

SISÄMINISTERIÖ

27. 08. 2014

INRIKESMINISTERIET

Viite: Lausuntopyyntö SM021:00/2013, 17.6.2014

Lausuntopyyntö julkaisuun Päätöksiä turvallisuudesta

Lausuntokierroksella oleva sisäministeriön julkaisu "Päätöksiä turvallisuudesta. Turvallisuus osaksi kunnan sähköistä hyvinvointikertomusta" on esitys kunnan turvallisuussuunnitelman liittämisestä osaksi Sähköinen hyvinvointikertomus –tietojärjestelmää. Tietojärjestelmän ylläpidosta ja kehittämisestä vastaa Kuntaliitto.

On hyvä, että turvallisuus ja hyvinvointi liitetään tiiviimmin yhteen ja että kuntien päätöksenteossa nämä asiat voidaan nivoa yhteen ohjausasiakirjaan ja huolehtia kunnan resurssien kohdentamisesta myös turvallisuuden kannalta tärkeisiin kohteisiin. Turvallisuuden tilaa ja kehitystä kuvaavien indikaattoreiden sisällyttäminen Sähköinen hyvinvointikertomus - tietojärjestelmään ja turvallisuussuunnitelmien integroiminen tiiviimmin hyvinvointikertomuksiin on erittäin kannatettavaa. Peruskunnille jää edelleen yleinen vastuu asukkaidensa turvallisuudesta ja hyvinvoinnista, vaikka sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen järjestäminen ja tuottaminen tulevaisuudessa todennäköisesti tapahtuvat kuntien muodostamissa yhtymissä, yksittäisten kuntien sijaan. Tällöin indikaattoreilla, joilla kuntien päättäjät voivat arvioida oman kuntansa asukkaiden tilannetta, tulee olemaan entistä suurempi merkitys kun tietoa ei saada suoraan kunnan omasta toiminnasta.

Julkaisussa todetaan, että indikaattoreita tulisi olla enemmän ja monipuolisemmin. Indikaattoreita ei usein saada sen vuoksi, että soveltuvaa perusdataa niiden muodostamiseen ei ole olemassa tai kerättyä. Tällöin ei ole nopeaa ratkaisua indikaattoreiden saamiselle. Perusdatan saatavuuden parantaminen on pitkäjänteistä työtä, jossa eri toimijoiden yhteistyö on tärkeää, jotta tietotarpeet tulevat niiden tietoon, joilla on toimivaltaa ja mahdollisuuksia parantaa perusdatojen keräämistä ja hallinnointia. THL on tilasto- ja rekisteriviranomaisena avoin osallistumaan keskusteluihin, joissa kuullaan muiden hallinnonalojen tarvetta sosiaali- ja terveydenhuollon tietosisältöihin, jotta tarpeita voidaan mahdollisuuksien mukaan huomioida eri kehittämistoimissa.

Seuraavassa esitetään huomioita harkittavaksi julkaisun viimeistelyvaiheessa

1. Turvallisuus käsitteenä on laaja ja kunnan toiminnan kannalta turvallisuusilmiöön liittyviä osa-alueita on monia. Nyt esitetyssä julkaisussa tietoturvallisuus sekä potilas- ja asiakasturvallisuus ovat jääneet vaille huomiota. Molempien merkitys turvallisuusarvioinneissa kasvaa julkishallinnon palveluiden sähköistymisen ja palvelujen tuottamisen tehostamisvaatimusten myötä. Kun näiden ilmiöiden mittaaminen yhdenmukaistuu ja indikaattorien muodostamiseen vaadittava perusdata on olemassa, olisi näiden osakokonaisuuksien tarkastelu kuntien turvallisuussuunnitelmissa suositeltavaa. Jo nyt teemoihin liittyvät paikallisen tason strategiat olisi hyvä sisällyttää Sähköisen hyvinvointikertomuksen osaan, jonne kootaan kuntien ja alueiden hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämiseen liittyvät ohjelma- ja strategiadokumentit. Tietoturva sekä potilas- ja asiakasturvallisuus voisivat olla mainintana julkaisun Päätöksiä turvallisuudesta –luvussa.

www.thl.fi

2. Turvallisuuden määrittely kontrolliturvallisuuteen ja hyvinvointiturvallisuuteen selkeyttää kuntien turvallisuussuunnitelmissa käytettyä turvallisuuskäsitettä. Kontrolliturvallisuus ja hyvinvointiturvallisuus käsitteinä ovat kuitenkin uusia. Käsitteiden tarkempi määrittely tai lähde käsitteille olisi paikallaan.
3. Arjen turvallisuus -kuvion alla todetaan: "Rikoksen uhriksi joutumisen todennäköisyys on pienempi sosiaalisesti vahvoissa yhteisöissä." Lauseen uudelleen muotoilua kannattaa miettiä, verkkoyhteisöissä tilanne lienee toinen.
4. Luvun 4 "Mikä on sähköinen hyvinvointikertomus?" loppuun ehdotetaan lisättäväksi tietoa siitä, mistä kuntakohtainen indikaattoritieto saadaan ja lyhyesti, miten tieto haetaan sähköiseen hyvinvointikertomukseen. Toistaiseksi kaikki valtakunnallinen kuntatason indikaattoritieto Sähköiseen hyvinvointikertomukseen haetaan THL:n ylläpitämän Tilasto- ja indikaattoripankki SOTKANetin tietokannasta REST-rajapintaa kutsumalla. Creative Commons Attribution 3.0 -lisenssin mukaisesti rajapinnan kautta saatua aineistoa käytettäessä on lähteenä mainittava SOTKANet ja tarjottava linkki osoitteeseen <http://www.sotkanet.fi>. Kunkin aineiston osalta on erikseen mainittava tilaston tai indikaattorin tuottajataho.
5. Kohdassa 6.1.2 indikaattorin Nuorisotyöttömät selitysosuus alkaa lauseella "Nuoruus on aktiivisinta rikosten tekoaikaa." Lauseen tarpeellisuutta tai uudelleen muotoilua kannattaa miettiä.
6. Julkaisussa olisi hyvä käsitellä tilastollista tietoturvaa ja välillisen tunnistamisen mahdollisuutta. Tietosuoja koskee erityisesti väestömäärältään pieniä kuntia. Osaa ehdotetuista indikaattoreista (esim. nuorten tekemät itsemurhat, väkivallan uhreina olleiden lasten määrä) voivat hyödyntää vain muutamat suurimmat kunnat.

Turvallisuuden tilaa ja kehitystä kuvaavat mittarit. Kaksi yleisluontoista huomiota: Jos indikaattorin lähteenä on SOTKANet, tulee lähde julkaisussa merkitä seuraavasti: Saatavissa SOTKANet ja alkuperäinen aineistolähde. Ehdotetut mittarit tulisi tarkistaa rinnan Sisäisen turvallisuuden ohjelman seurannassa käytettävien tunnuslukujen kanssa (Sisäisen turvallisuuden ohjelma. SM 26/2012). Suurelta osin ne ovat yhtenevät, mutta joitakin eroja on. Tunnuslukujen tuottamisen ja vakiinnuttamisen näkökulmasta samojen tunnuslukujen käyttäminen eri tarkoituksiin, aina kun mahdollista, on mielekästä.

7. Pahoinpitelyrikosten määrä väkilukuun suhteutettuna. Ehdotettu lähde: Poliisin tulostietojärjestelmä.
Vaihtoehtoisesti voisi ehdottaa: Poliisin tietoon tulleet henkeen ja terveyteen kohdistuneet rikokset / 1000 asukasta (id: 3113). Saatavissa SOTKANet. Lähde: Tilastokeskus: oikeus ja rikostilastot
8. Törkeät pahoinpitelyt ja Lähisuhdeväkivalta. Ehdotettu lähde: Poliisin tulostietojärjestelmä. Jo tällä hetkellä tietoja on saatavissa Tilastokeskuksen oikeus ja rikostilastoista.
9. Alkoholin kulutus väkilukuun suhteutettuna.
Saatavissa SOTKANet: Alkoholijuomien kokonaiskulutus asukasta kohti 100 %:n alkoholina, litraa (id: 3629). Lähde: THL: Alkoholijuomien kulutus –tilasto.

Alkoholin myyntiä kuvaavat indikaattorit on saatavissa kuntatasoisina. Indikaattoria on kritisoitu siitä, että se ei kuvaa luotettavasti kunnan tai alueen asukkaiden alkoholinkulutusta, jos kunnassa on paljon turismia tai läpikulkua. Jatkossa voisi harkita SOTKANettiin tulevia THL:n alueellinen terveys ja hyvinvointi –tutkimuksen (ATH-tutkimus) mittareita "Alkoholia liikaa käyttävien osuus (AUDIT-C) (%)" tai "Alkoholia humalahakuisesti käyttävien osuus (AUDIT-1k) (%)". ATH mittarit ovat saatavilla suurista kaupungeista ja sitä suuremmilla aluetasoilla.

10. Rattijuopumukset.

Ehdotettu lähde: Poliisin tulostietojärjestelmä.

Vaihtoehtoisesti voisi ehdottaa: Poliisin tietoon tulleet rattijuopumustapaukset / 1000 asukasta (id: 3089) Saatavissa SOTKANet. Lähde: Tilastokeskus: Oikeus- ja rikostilastot.

11. Huostassa olevat alaikäiset lapset.

Indikaattoriksi soveltuisi: Huostassa olleet 0 - 17-vuotiaat viimeisimmän sijoitustiedon mukaan, % vastaavanikäisestä väestöstä (id: 1244). Saatavissa SOTKANet. Lähde THL: Lastensuojelurekisteri. (Tämä indikaattori 1244 sisältää sekä huostassa että kiireellisesti sijoitettuna olleet lapset, indikaattorin nimi päivitetään muotoon Huostassa tai kiireellisesti sijoitettuna olleet 0 - 17-vuotiaat viimeisimmän sijoitustiedon mukaan, % vastaavanikäisestä väestöstä)

SOTKANettiin on tulossa uusia indikaattoreita, joita tullaan käyttämään SOTKANetin Lasten hyvinvoinnin kansallisessa indikaattorikoosteessa. Seuraavat indikaattorit ovat valmisteilla: Huostassa vuoden aikana olleet 0–17 –vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä ja Kiireellisesti vuoden aikana sijoitetut 0–17 –vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä. indikaattorien valmistuttua, niiden käyttö Sähköisessä hyvinvointikertomuksessa olisi perusteltua.

12. Toimeentulotukea saavat lapsiperheet.

SOTKANetistä saatavissa: Toimeentulotukea saaneet lapsiperheet, % lapsiperheistä (id: 423). Lähde THL: Toimeentulotukirekisteri.

13. Koulupudokkaiden määrä.

Tietoa ei ole saatavissa SOTKANetistä, mutta saadaan Tilastokeskuksen Koulutuksen keskeyttäminen -tilastosta.

SOTKANetistä vaihtoehtoisesti saatavissa:

Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17 - 24-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä (id: 3219), joka tullaan liittämään SOTKANetin Lasten hyvinvoinnin indikaattorikoosteeseen,

sekä Korkea-asteen koulutuksen saaneet, % 15 vuotta täyttäneistä (id: 3195) ja

Keskiasteen koulutuksen saaneet, % 15 vuotta täyttäneistä (id: 3193) Näiden kaikkien lähde: Tilastokeskus: Tutkintorekisteri.

14. Nuoriso- ja pitkäaikaistyöttömien indikaattorien lähteeksi ehdotetaan: kunnat.net

SOTKANetistä on saatavissa seuraavat työttömyyttä kuvaavat indikaattorit:

Nuorisotyöttömät, % 18 - 24-vuotiaasta työvoimasta (id: 189)

Pitkäaikaistyöttömät, % työttömistä (id: 326),

Pitkäaikaistyöttömät, % työvoimasta (id: 3562),

Vaikeasti työllistyvät (rakennetyöttömyys), % 15 - 64-vuotiaista (id: 3071)
Lähde indikaattoreille TEM Työnvälitystilasto

15. Yksin asuvat yli 70-vuotiaat
SOTKANetistä saatavissa Yksinasuvat 75 vuotta täyttäneet, % vastaavanikäisestä asuntoväestöstä (id: 237) Lähde: Tilastokeskus: Asuntokunnat ja asuinolot.
16. Huumausainerikollisuus.
Ehdotettu lähde: Poliisin tulostietojärjestelmä. SOTKANetistä saadaan seuraavat indikaattorit:
Poliisin tietoon tulleet kaikki huumausainerikokset / 1000 asukasta (id: 3093). Lähde: Tilastokeskus: Oikeus- ja rikostilastot.
Päihteiden vaikutuksen alaisena tehdyistä rikoksista syylliseksi epäillyt / 1000 asukasta (id: 3896). Lähde: Tilastokeskus: Oikeus- ja rikostilastot.
17. Turvallisuuden tunne.
SOTKANetiin on tulossa indikaattori: Niiden osuus, jotka ovat tyytyväisiä asuinalueensa turvallisuuteen (id 4298). Aluetaso: Suuret kaupungit, maakunta, aluehallintoviraston alueet, koko maa. Lähde: THL: Alueellinen terveys ja hyvinvointitutkimus.

Pääjohtaja

Juhani Eskola

Kehittämispäällikkö

Anne Lounamaa

www.thl.fi

Terveystieteiden tutkimuskeskus • Institutet för hälsaeconomik • National Institute for Health Economics
Mannerheimintie 170, Helsinki, Finland P.O. Box 55, FIN-00014, Helsinki • Yhteystiedot: puhelin +358 (0)9 2531 2000